

Budapest, 1875.

4. szám.

Január 28.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

A mai nevelés.

(Cs. J.) Tagadhatatlan, hogy korunkban a nevelés körül sohasem tanusítottak annyi buzgalmat sem a kormány sem egyesek, mint nemzeti életünk mostani szakában. Iskolák emelteknek, felszerelésök hathatósan sürgettetik, tanítókat képeznek, külföldi tapasztalatok szerzésére is többeknek utat nyitnak, több nemű iskolák létrehozatala által versenyt, s ez uton is javítást látszanak czélozni, a felügyeletet költséges s szokatlanul kitüntetett tisztviselőszemélyzet tartja fenn. Ha mindezt látjuk, s tudjuk, hogy az országgyűlés sem fukarkodik, még mostani palástolhatatlanul nyomasztó helyzetében sem, a közoktatás emelésére aránylag tetemes összeget áldozni, el kell ismernünk az ügybuzgalmat.

Honnan van mégis, hogy daczára a tanrendszerek szakadatlan készíttetésének, alig találunk oly illetékes egyénre, ki jót állni merne, miszerént minden jól megy s nagyszerű sikerre számíthatunk. Ellenkezőleg mindenki érzi és sokan hangosan is vallják, hogy nem egészen jó uton haladunk, mert a felvilágosodás eszméje rohamosan ragad bennünket s nevelésrendszerünk egyoldaluvá lesz.

A mai nevelés hiányát legyen szabad ez alkalommal egy hasonlatban feltüntetnünk; a hasonlat ugyan, azt mondják, mindig sántit, de ez egyszer oly megragadó a hasonlóság, hogy a főlemlitendő esetet egyenesen a mai nevelés másának lehet mondani. Egy férfiú nevelését értjük, oly férfiút, kit méltán nevezhetünk mostani nagy embereink bálványának.

E férfiú Mill Stuart. Nevelését atyja Mill James vezette s a nagy író önéletírásában *) főkról fokra igen

szépen rajzolja egész folyamatát. Ugyanoly eszmék vezették Mill Jamest, mint amilyenek mostani nyilvános miveltebb nevelőink nagy részét. Az ész kimivelése volt főczélja, mert az hitte, hogy ezzel az egész szellem kezében van. »Azt hitte, hogy mindent elért már, ha az egész nép megtanul olvasni, ha minden lehető vélemény nyilatkozhatik szóval ugymint írásban, és ha letkezhetik egy képviselői törvényhozás, mely a közvéleménynek érvényt szerez.« Ellensége volt az arisztokrátiának, egyház-, papság- s mindentéle tekintélynek. Épen ugy, mint számos nevelőink. A kedélyre csak annyiban fordított figyelmet, amennyiben minden érzelmet tetjesen elnyomni törekedett.

És most lássuk az eredményt.

Mill Stuart szintén főczéljának tekinté az arisztokratia eltörlését Angolhonban s eme gyűlöletében annyira ment, hogy ama főczél elérésére a communismus eszméinek minél tágasabb körben elérhetőnek az arisztokratia hanyatlását s ezzel egyetemben a köznépek mivelődését, mely alatt azonban csak az értelmi mivelődést értette. Hisz ő is csak ily nevelésben részesült s épen eme nevelésben találjuk alapját ama roppant lelkesülésnek, melylyel Bentham haszonelvűségi tanait fogadta, mert magasabb eszme, az emberiség rendeltetésének tudata nélkül, csak a haszon lehet indokuunk cselekvésünkben. Ezen az uton küzdött évekig ábrándjaiért.

Egykor mégis föleszmélt s eme kérdést intézé magához: »Föltéve, hogy minden terved életbe lép, hogy mind ama változások az intézmények és vélemények terén, miket csak a jövőtől vársz, egy pillanat alatt egyszben létesülnek, nagy örömet okozna-e ez neked, nagyon boldoggá tenne-e? Öntudatom, melyet hasztalan akarék elnémitani, azt sugá: Nem. Ekkor oly levertnek érzém magam: az egész alap, melyre életem építém, összeomlott. Egész boldogságomat ezen czél

*) Cazelles E. fordításában: Mes memoires, Histoire de ma vie et de mes idées, par John Stuart Mill.

állandó követésébe helyeztem. E cél megszünt előttem kedves lenni, mennyivel kevésbé érdekelhetnek tehát az eszközök? Ugy látszik, hogy nem maradt semmi, amiért éljek.

Ime az értelmi művelés végső eredménye, az élet megutálása s a legtöbbször öngyilkosság.

De olvassuk tovább Mill Stuartot, ő azt is megvallja, mi hiányzott nevelésében: »Mindazok akiktől tanácsot kértem azon véleményben voltak, hogy a boldogság legnagyobb és legbiztosabb forrása az emberiség iránti vonzalom szülte gyönyörből fakad és azon elhatározásból, hogy életünk feladatává mások s különösen az emberiség javát tegyük. Én magam is megvoltam győződve ezen igazságról, de tudtam, hogy azon érzelem, mely által boldoggá kelle lennem, ha meg lett volna sem tett volna azzá. Neveltetésem tehát abban volt elhibázva, hogy hatalmasabb érzelmet nem keltett bennem...»

És Mill Stuart sikra kel mellett, hogy az érzelmeket nem szabad mellőznünk, hanem művelnünk kell ugy a nevelés közben, mint az élet tartamán keresztül.

Számtalanszor halljuk őt idézve felvilágosult férfainktól, csak ebben nem hallgatnak reá, pedig épen itt mond mélyen rejülő igazságot, melyre az élet: saját szomorú tapasztalata tanítá. Főpapjaink rég beláták a szív képzésének szükségét, s a közélet tanodai törvényjavaslatot főképen eme hiánya miatt nem fogadják el.

Nevelőink szájában minden harmadik szó »emberszeretet«, igaz, ez is érzelem, de ebben a boldogság fel nem lelhető, mert ez csak az egyik oldala az emberi életnek, az egyetemes, míg a másik, az egyedi kör, önmagunk iránt követel figyelmet, amely tekintetben korunkat vádolni szintén nem lehet, de a kettőnek konkrét egyesítését, amely az isteni szeretetben öszpon-tosul, ezt már nem értik mai napság. Pedig épen az isten-szeretettel lehet megőrizni az emberszeretet boldogító hatását, amint érzik ezt jótékony szerzeteseink, de amit Mill Stuart már nem érzett; s más oldalról az önszeretetet az istenszeretet által lehet megnevesíteni, hogy ne fadjuljon átkos önzéssé, mint napjainkban. Ez tehát a főhiány, ezt kell behoznunk nevelésrend-szerünkbe!

Nagyatyám halálára.

Gyászlevelet kaptam,
Az van beleírva,
Hogy jó nagyatyámat
Holnap teszik sírba.

Szeretett öregem,
Hát nem teljesülhet
Forró ohajtásom
S epedő reményed...?

Oh, mint biztam pedig,
S mint tervezted nemrég,
Hogy fogod zengeni
Simeon énekét:

Amidőn ujmisém
Végén áldó kezem
A hónál fehérebb
Fejedre helyezem...!

Mondtad, hogy letérdelsz
Oltárunk számolyán,
— Körülted gyermekid
S unokáid állván —

Élőfát képezünk...
Te léssz a dereka,
Én meg az egyik gally
Kinyilott bimbaja...!

Halál, te vén zsvány,
Reményünk ellopád:
Nem tudtál még várni
Két rövid éven át?!

Inkább életemből
Fizetnem volna meg
Azt az egy pár évet,
Ha őt el nem veszed!

De vigasztalódom,
Tudom én, hogy Isten
Eget nyit majd neki
Első szent misémén.

És kedves öregem
Örömmel tekint le,
S örömkönyűt hullat
Főlemelt kelyhembe...!

Majd, ha vén harangunk
Szépen csengő hangja,
Első szent misémet
Hirdeti vigadva:

Lehat sírjába is...
S annak vig beszédit
Szétszórott porai
Talán meg is értik...!

Palócz Géza.

Két csillag

Beszély.

(Vége.)

IX.

György egyedül maradt vissza a kastélyban. Bát-ran elhagyhatta volna ő is e helyet, de ott maradt a halál ohajával. Medea körében megszégyenülés, itt a dicsőség koronája várt rája. Megnyugodott a gondolat-ban, hogy azok a szép sötét szemek sokáig fognak könyezni utána.

A tavasz még nem érkezett meg, midőn az ország fővárosában a koczka el lőn vetve, s az élet és jog küzdelme megkezdődött. A boszu politikájának kor-

szaka itt volt. A honszerelem magasztos küzdelmébe belevegyült a testvérgyűlölet s a politika jó köpeny volt annak eltakarására. A magyar, ki szíve vérén ápolta testvérnépeit, egymás után látta azokat fölkelni ellene. Szláv, horvát, rác, oláh ellene fogott fegyvert. Senkije sem volt. Elhagyta a megpróbáltatás napjaiban minden barátja, rokona. A pusztá kard maradt kezében s a jog győzelmének reménye.

Az oláhság, ez oly dicső, nemes faj, vad izgatás áldozata lett. Ki volt mondva a jelszó: pusztítani a magyart. A fanatizált nép, elfeledve ősi tradícióit, szolgálatába lépett az erőszaknak. Azon eseménydus időkből nem nyílt alkalom a kis bűnösök büntetésére. Az ellen, mely a nemzet önérzetét támadta meg, nem szegyenlettel közönséges gyilkosokat fogadni bérbe, előlni minden nemes érzést, lánggra szítani a személyes gyűlöletet, hogy sikert arathasson.

Már az utóbbi napok alatt Hegyhalmán minden megváltozott. Az emberek sugtak-bugtak, négyen, öten egybegyűlve. Egyik-másik, ha a kastély mellett elment, összeszorított ököllel fenyegette azt. A korezmákban lázító beszédek tartottak. Az alázatos, tisztelettudó pór el kezdte fennhangon beszélni, s beszédében gyűlölet, düh és boszu volt kifejezve. A birtokosok tisztjei bántalmazásoknak voltak kitéve, s a megbántott nem merte jogait használni. A tenger csapkodó hullámai borzasztó vihart jósoltak.

György látott mindent, s egészen tisztában volt a jövővel. Látta a vésteljes felhőket feje fölött összevonulni s lelke keserű gyönyört érzett. Szolgáinak tetszésére hagyta: maradni vagy elmenni. Csak néhány öreg, megvénült eseléd maradt meg. Hire futamodott, hogy a szomszéd falvakban három uri kastélyt gyűjtöttek föl s dúltak szét a fellázadt oláhok. Ki életét féltette, menekült: Györgyöt e hírek nem zavarták. Nyugodtan várta napját. Sívár és reménytelen volt már előtte az élet; összeveté lelkében a jövőt s jelent és nem talált abban egy vigasztaló pontot. Lelke erősebb és nemesebb vala, hogy sem önk-zét emelte volna maga ellen, de a sorsnak, mely rája várt, volt ereje eléje lépni.

Két hét múlva a grófnő eltávozása után levelet kapott a gróftól. Sejté előre, mi van benne. A gróf föl-hívja, hogy Hegyhalmát semmi körülmények közt se hagyja el. Így tehát két út állt előtte: ott hagyni a gróf kastélyát s távozni örökre, vagy vakmerően keresztül-törni magát a veszélyen. Az első nemtelennek, kicsinyesnek, a másik nagynak, dicsőnek tünt föl előtte.

Egy estén magán, merengve ült szobája ablakánál. Künn sötét volt, csak az ég csillagai ragyogtak. Téveteg pillantásai az ég boltján két csillagot vőnek észre. Az egyik kergeté a másikat. Látta, hogy mindinkább közelb, közelb jő. Már majdnem eléri. Eszébe jutottak Anicza szavai. Nyugodtan, mintha misem bántaná, nyitá ablakát, hogy az égi testek csodás futását szemlélje. A komor, néma éj esőndjét nem zavará semmi. A nagy-szerű park letaroltan, a fák s eszterék lombtalan állottak előtte. Egyszerre csak úgy tetszék, hogy a eszterékből egy ismeretlen sötét alak vánszorog elő, egyenesen a megvilágított ablaknak tart s alatta megáll.

György egy félénk, remegő hangot vélt hallani.

— Te vagy az, domnule?

Megismerte a vén Aniczát.

— Én vagyok. Mi baj van, jó asszony?

— Hallottalak sohajtani, domnule! folytató hall-
kan amaz, egészen az ablakhoz lépve. Egyedül vagy?

— Egyedül vagyok.

— Akkor ne nézd a csillagokat, domnule. Menekülj. A tribun itt van.

György a megrémülés s gyönyör vegyülékét érzé szívében. Hallgatott.

— Itt van. Mondom neked. Megesküdtetek a Megváltó sebeire, hogy el nem árulom őket. De ez az eskü semmi. Még most talán megszabadulhatsz. Félóra múlva körül van véve a kastély. Tudom az egész tervet. Kő nem fog kövön maradni itt. Isten legyen neked irgalmas.

— Már késő van, jó Anicza! szólt György szomoruan. Hagyd el.

— Nem hiszem én azt, szólt az oláh nő s remegve nézett körül. Ott a sirbolt körül egy lovat láttam fölnyergelve; az a fehér ló az, melyen a szép kisasszony szokott ülni. Rád vár az.

György szíve megdobbant e szavakra. Elborult előtte a világ. Az égre tekintte. Az a két csillag alig volt egy tenyérnyi távolságban egymástól.

— Siess uram! Már hallom a zajt. Jőnek már.

György betevé az ablakot. Szédülő gyönyörrel sietett a fényes termeken keresztül. Felébredt a megmaradt szolgákat. Azok az első ijedelemben menekültek amerre tudtak. György meggyujta egy káros gyertyát a nagy díszteremben s amint a folyosóra kilépett, már hallá az éktelen lármát, szitkokat. Egy pillantás a folyosó végén álló ablakból meggyőző, hogy a kastélyt megtámadták. Az egész körben lévő tér meg volt világítva, melyben vérszomjas sötét alakok mozogtak. Lehetett hallani egyes lövéseket, amint a kaput feszegetik, az ablakokat összezúzzák. Látta azt is, hogy néhány ficzkó lábtót támaszt a falnak s égő fáklyával kuszik fölfelé. A boszu órája érkezett. Egy durva, rikácsoló hang hallatszott a siketítő zajban. A tribun szava volt. Nem kimélteni semmit és senkit.

György bezárt minden ajtót. Tudta jól, miért teszi azt. Már hallotta a futásán megkapott s legyilkolt lovas halálkiáltását, egy markos házi legény dulakodását, a léptek zaját, a mint a jobb szárnyba benyomultak. György néhány percig várt, azután elővevé a keblén őrzött kulcsot, s a folyosó végére indult.

Ott megállt egy percig. Semmi nesz sem volt hallható. Ez ut még talán életet adhatott volna neki. Ah, az élet ösztöne a halál küszöbén oly erős. Talán még van mit várni az életben; lehet remélni a jövőben. Igen, remélni akar még.

Megnyitá az ajtót. Annak küszöbén feküdt élette-
len, halálra kimerülten — Medea grófnő.

György némán emelé karjaiba a hölgyet, úgy mint tevő először, midőn megpillantá. Nem esalatkozott e nőben. Megmenteni jött, vagy meghalni vele.

Mint megbántott, megsebzett vad vivé drága terhét magával a legközelebbi terembe. Övé volt már akkor; övé az Isten előtt, ki mindeneket lát.

A zaj mindig közelb s közelb hallatszék. A vér-

szomjas csapat jól érté munkáját. Áldozatot kívánt. Az áldozat nem volt messze.

György letéve Medeát egy nyugágyra, maga meléje térdelt, megfogá kezeit s keblén melengeté.

Annak tartá akkor is, kihez csak félelem- s tisztelettel nyulhatott.

Medea lassankint magához tért. Fölveté szemeit s maga előtt látá Györgyöt. Szótlán, némán nyujtá ki feléje karjait. György odahajtá fejét a tiszta, nemes kebelre. Beszédre, szóra nem volt szükség. Akkor boldogok voltak.

Boldogok egy pillanatig.

A következő pillanatban a bezuzott ajtón vad tömeg nyomult be. Az ifju eltakará hölgyét s egyenkint fogadá el a halálos csapásokat, melyek nem neki voltak szánuva; védte magát; egy jajsztót nem hallatott. Csak egyszer nyujtá ki összeronesolt karját, midőn a tribun gyilkát Medea grófnő szívébe merité.

A két csillag ott künn a haragos égbolton ép azon pillanatban egyesült.

Egyesült s lebukott az égről. A szép Medea grófnő is azé lön, akit szeretett s még sem lön azé. Boldog volt — egy pillanatig.

* * *

Ádám gróf soha sem tudta meg, mi lett leányából. Aki tudott volna valamit, az hallgatott. Hegyhalmát a borzasztó események után pusztá romban találta. Sem Medeának sem Györgynek semmi nyoma többé.

Ki tudja hol, minő világrészbe hullott le e két csillag.

M. F.

A megbűnhődött hiúság.

Igaz történet.

(Németből.)

Az előadás már javában folyt, midőn Dupont asszonyosság, egy gazdag bankár neje, páholyába lépett. Tekintetével először is az udvari páholyt keresé föl s örömmel vevé észre, hogy Mária Antoinette, ki a drámai művek iránti vonzalmáról ismeretes volt, már páholyában állt. Gyorsan leveté vállairól köpenyét, s apáholy sötét háttéréből az előtérbe lépett, hol a számtalan lámpa vakító fénye által megvilágítva, drága toiletteje- s különösen ritka nagyságu és tűzü valóban remek gyémántjaival csakhamar magára vonta a közfigyelmet. A látcsövek egész serege irányult e pompás ékszerek viselője felé, kinek hiúsága ezen általános érdeklődés daczára is csak félig volt kielégítve.

»Nem«, így szolt ő magában, »nem leszek nyugodt mindaddig, mig magának a királynénak nem tűnöm fel, s mig ő nem bámul meg drágaságaimmal együtt. Egy csodálkozó tekintet tőle fölér az egész közönség bámulatával. — De vajjon hogyan költsem fel figyelmét? Hiszen teljesen belemerült ezen unalmas dráma hallgatásába. No, de gyémántjaim villogása talán mégis készíteni fogja őt, hogy reám fordítsa királyi tekintetét. Megpróbálom.«

Dupont asszonyosság gyöngéden a páholy párká-yára könyökölt, s kézesuklóit, melyeken két pompás

karperecz csillogott, néhányszor gyorsan megforgatá, mi által valóban szembetűnő fényt és csillogást idézett elő maga körül.

Ezen fogásnak meg is volt a kívánt eredménye, mert a királynénak mereven a színpadra szegzett tekintete egy pillanatra, de csakis egyetlenegy pillanatra csakugyan a hiu asszonyra esett. — Vajjon e pillantásban a zavarás miatti neheztelés vagy pedig a pompás ékszerek megbámulása volt-e kifejezve: azt bajos volt eldönteni; annyi bizonyos, hogy Dupont asszonyosság az utóbbit magyarázá ki belőle, s most rajta volt a sor, diadalsugárzó tekintetét leereszkedő kegygyel a páholyok során végig jártatni. Nevetséges hiúságában a királynénak ama pillantása következtében az egész színházi közönségben a legnevezetesebb egyéniségnek tartá magát.

Az első felvonásnak vége volt, s Dupont asszonyosság képzelt babérjain nyugodott, midőn a páholyajtó hirtelen megnyílt, s egy udvari libériás inas lépett be. Alig hogy az inast megpillantá, azonnal egy boldogító sejtelem villant át agyán, mely szívverését megkettőzteté, s mely a következő pillanatban mámorító való-ságkép csakugyan be is következett.

Az inas kellő tisztelettel és alázattal köszönvén, tudatá az őt feszült figyelemmel hallgató urhölgygyel, hogy pompás karperecei a királyné ő fölségének figyelmét és érdeklődését oly nagy mérvben felkölték, miszerént most képtelen ellenállani abbeli vágyának, hogy ezen gyémántokat — melyeknél szebbeket és nagyobbakat még nem látott — közléről is megcsodálhassa. Ő felsége tehát »kéreti« ő nagyságát — s a »kéreti« szót nyomatékkal ejté ki a szolga, minek következtében Dupont asszonyosság keble még jobban pihegett a mámorító boldogság terhe alatt — ne sajnálja neki karpereceinek egyikét közelebbi megtekintés végett átküldeni. Ő felsége e minta után egypár hasonlót ohajt magának készíttetni.

Az inas még számtalan bókkal és hízolgó frázissal toldá ki megbizatasát. Dupont asszonyosság az elragadtatás és határtalan boldogság mámor-tengerében uszott. Hiúságában folyton a fülében csengett, hogy a királyné őt kéreti... hogy a királyné az ő ékszerét használja mintának... Hallatlan! ily határtalan kitüntetés halandó embert még nem ért soha! De ez örömnapon még többet is kellett hallania: az inas biztositá őt a királyné barátságos jómdulatáról és legmagasabb kegyéről.

Barátság, jóindulat, kegy, kérés — hallatlan!

A ráözönlő boldogság sulya alatt majdnem összeroskadva gyorsan kikapcsolá egyik karpereczét s az inasnak kézbesité, ki azon ígérettel távozott, hogy még a következő fölönás kezdete előtt visszahozza az ékszert.

Dupont ő nagysága egyedül maradt, immár teljesen kielégített hiúságával.

A fölönásköz elmúlt, már a második fölönás is elkezdődött, — nemkülönben a harmadik — és a negyedik is s a bankárnénak még senki sem hozta vissza ékszerét. Midőn már az ötödik felönás is vége felé járt, bizonyos nyugtalanság fogta el, s többször türelmetlenkedő tekintetét vetett az udvari páholy

felé, ahol azonban teljesen elfeledni látszottak őt s többé egy árva pillantásra sem méltatták; — mely körülmény nyugtalanságát folyton növelé.

Mig e közben előbbi boldog ábrándjaival egyáltalán öszhangzásban nem álló nyomasztó gondolatokba merült, Dupont ur, a bankár lépett a páholyba, hogy nejét szokása szerént hazakisérje. Alig hallá a férj a történeteket, azonnal kifejezést adott abbéli gyanujának, hogy ő nagysága bizonyára egy ügyes tolvaj eselszövényének esett áldozatul, aki figyelemmel kísérte minden mozdulatát s észrevette, hogy a királyné figyelmét a villogó karpereczekkel igyekszik magára vonni.

»Hahaha!« tévé hozzá a bankár kárörvendve, »ime valahára mégis bünhődöl esztelen hiúságodért, melyet annyiszor vetettem szemedre. Reményilem, hogy ezen eset beláttatja veled hibádat s a jövőben javulásodra szolgálánd, mely esetben ama ravasz tolvaj megfizethetlen szolgálatával örök hálára kötelezett le magára iránt.«

A nő nem felelt semmit. Hosszabb szünet után végre mégis megszólalt: »De hátha mégis csakugyan a királyné kérette az ékszeret, s a darab érdeke elfeledteté vele annak visszaküldését?«

»Ez, lelkem, alig hihető, sőt teljességgel hihetlen is.«

»Hihetlen?! és miért?« kérdé a nő ingerülten.

»Mert a királyné bizonyára vajmi keveset törődik veled és ékszereddél!« mondá a férj száraz nyugodtsággal, »s még, ha törödnék veled, sem kéretné ékszeredet megtekintés végett. Már az inas tulságosan aláztos és édeskés magaviselete is figyelmessé tehetett volna; a királyné rendszerint a paranshoz s nem a kéréshez vannak szokva. De hiúságod elvakít s elstüketít, nem hallod a józan ész szavát. No de nem terhellek több szemrehányással. A karperecz elveszése ugyanis elég büntetés reád nézve. Mégis, mielőtt keresztet vetnénk reá, tudakozódní fogok utána.

Egy inast elküldött s aztán folytatá jó indulatu leczkézését a hiúságról s annak káros következményeiről. A nő boszus némasággal hallgatá végig a leczkézést, s midőn a visszatérő inas a páholyba lépett, mohón felugrott helyéről s feszült kíváncsisággal kérdé tőle: »Nos?«

»A királyné — nagysád — semmiféle karpereczről nem tud semmit, s nem is kéretett egyet sem; de mégis...«

S az inas zavarodottan ellhallgatott.

»Nos? De mégis?...« ismétlé Dupontné újabb reménynyel nagyot lélekzelve.

»De mégis...« s szemlesütve folytatá: »a nagyságos asszony meg fog bocsátani, de ezek a királyné szavai...«

Gonosz sejtelem vett erőt Dupont asszonyon; a pillanatnyi reménységár szétfoszlott.

»No csak beszélj!« paransolá szorongva.

»A királyné azt üzeni nagyságodnak, hogy jövőre egy, kissé kevésbé méltóztassék az előadást zavarni. Ő felségének legmagasb visszatetszését kelté fel azon...«

»Hallgass!« rebegé a megalázott nő s tehetetlenül rogyott vissza székébe.

Büszkeségében s hiúságában ily mélyen sértve, most boszut forralt mindezen bajok egyedüli okozója, a ravasz tolvaj ellen; mert sokkal önhittebb volt, sem-hogy bajait egyszerűen saját együgyü gyöngeségének tulajdonította volna.

»Azonnal tudatom a rendőr-főnökkel a történeteket«, így szóló rövid gondolkodás után, »s rábirom őt, hogy minden lehető megtegyen a bitang tolvaj kézrekerítésére.«

»De a föltünés, kedvesem! Ez által neveltségessé teszed magad!« szólt közbe a bankár kissé ijedten.

»Az nekem mindegy!« kiálta Dupontné magánki-vül haragjában. »Én látni akarom az alávalót; a rajtam elkövetett szemtelenségért méltó büntetést kell szenvednie. Igen, nem nyugszom addig, mig e nyomorultat börtönben nem látom!«

»No, hisz akkor ugyan soká nyugtalankodhatol«, felelé férje higgadt mosolylyal, »mert ugyancsak nem valószínű, hogy azon tolvaj, ki oly mesteri ügyességgel hajtá végre ördögi művét, majd oly könnyű szerrel hagyja magát kézrekeríteni a rendőrség által. Az eset ma d nagy föltünést okozand; neved szájról szájra fog keringeni, s te a közneveltség tárgya léssz. Majd ujjal mutatnak rád minden oldalról s a megbünhődött hiúságnak fognak nevezni. Mig ellenben, ha szépen hagyod a dolgot nyugodni, amint van, akkor nem tud meg felőle senki semmit, s egyedüli büntetésed a karperecz; így ellenben...«

»Így ellenben kielégitem boszumat. Igen, rögtön hajatok a rendőrfőnökhöz, s ha te nem kísérsz el: egyedül megyek.«

Dupont ur, ösmerve neje fejességét s belátva, hogy itt már minden ellenállás hasztalan, még az nap este elkísérte nejét a rendőrhadnagyhoz, ki tudomásul véve a történeteket, a tettes kézrekerítésére minden tőle kitelhető megtenni ígérkezett.

A következő nap reggelén Dupont asszony épen izletes és értékes pongyolába öltözködve szobájában ült, midőn egy rendőri szolgát jelentenek be nála. A hivatalszolga egy a rendőrfőnök által küldött levélkét hozott Dupontnénak, ki mohón töré fel a pecsétet s repedős szívvel olvasá:

»Nagyságos asszonyom! Oly szerencsés helyzetben vagyok, miszerint tudathatom Nagysáddal, hogy a tolvajt a karpereczzel együtt szerencsésen kézrekerítettük. Az utolsó gyanu elhárítása végett mégis kénytelen vagyok fölkérni Nagysádot, sziveskednék e sorok kézbesítője által a megmaradt karpereczet pár pillanatra elküldeni, hogy azt a tolvajnál találttal összehasonlithassuk. A legjobb volna, ha Nagysád személyesen sziveskednék idefáradni; de ennek rögtön kellene megtörténnie. — Vagyok Nagyságodnak stb.«

A boszu diadalsugára villant át arczvonásain.

»Az alávaló meg fog lakolni!« sziszegé magában, miközben ékszerszekrényében karpereczét keresgélé. Ha pongyolában nincs, rögtön személyesen sietett volna a rendőrfőnökhöz. Így azonban átadá az ékszeret a szolgának s megüzéné általa a rendőrfőnöknek, hogy pár óra mulva személyesen fog nála megjelenni. A szolgál az ékszerrel s az üzenettel távozott; Dupontné ő nagysága pedig toilletjéhez látott s hizott azon gondolattól,

hogy néhány perc mulva mily gyönyörrel fogja ki-
elégíthetni boszúvágyát.

Pár óra mulva a rendőrfőnök hivatalába lépett,
ki láttára tisztelettel meghajtá magát s előzékenyen
mondá:

»Nagysád bizonyára az elveszett karperecz végett
jött, melyet azonban«

»Igen, igen, uram! Nagyon siettem«

»Fölöttébb sajnálom, nagysád, hogy ide tetszett
fáradni, mert fájdalom«

»De kérem, uram, soh'se mentesse magát! Én
eleget akartam tenni kívánságának, s ime ide siettem,
hogy«

»Az én kívánságomnak?« — kérdé esodálkozva a
rendőr.

»Nos igen, amelynek levelében adott kifejezést.«
A hivatalnok arca mindinkább megnyult.

»Levelemben? De megbocsásson nagysád, melyik
levelemben?«

»Nos abban, melyet az imént a hivatalosolga által
küldött nekem.«

»A — a — ah!«

»S amelyben tudtomra adja, hogy a tolvajt a kar-
pereczzel együtt kézrekerítette.«

»A — a — ah!«

»S amelyben összehasonlítás végett a másik kar-
perecz elküldésére kér, amit meg is tettem.«

E szavakra hirtelen gunyosoly vonult el a hiva-
talonk ajkán; — tisztában volt a dologgal.

»Édes nagysád, sajnálattal kell tudtára adnom,
hogy én sem a tolvajnak színét nem láttam, sem nagy-
sádnak levelet írni szerencsém nem volt.«

»Mit beszél ön?« kérdé Dupontné szorongó bá-
mulattal, miközben bal sejtelem fogá el; »valót beszél
ön, uram?«

»Fájdalom — a száraz valót.«

»Hát e levélke mit jelentsen?« s kihuzva zsebéből
az iratot, átadá a hivatalnoknak.

A rendőrtiszt egy futó pillantást vetett rá s vállat
vonitva visszaadá:

»Ez nem tölem van,« mondá, — »ez nem az én
rásom.«

A nő mind jobban remegett.

»Hát második karpereczem?«

»Én, nagysád, semmit sem tudok róla.«

»De hiszen én az ön szolgálja által kegyednek
küldtem el!«

»Az, nagysád, nem az én szolgálom volt.«

»De — hogyan — hogyan magyarázzam meg
magamnak mindezt?« rebegé Dupontné minden ízében
remegeve.

A hivatalnok mosolygott magában. Tisztában volt
a ravasz eselszövényvel, sőt nem tagadhatta meg a ki-
vétel ügyességét; e mellett őszintén örült az együgyű
és hiu asszony megérdemelt bünhődésének.

»Asszonyom«, így szólt, »tartok tőle, hogy ke-
gyed másodszor is ravasz csalárdságnak lett martaléka.
Ama ravasz tolvaj, ki tegnap egyik karpereczét ellopá,
ugy látszik, hogy ma a másodiktól is megfosztá őnt;
azon ravasz és leleményes ügyesség pedig, melyet a
tettes mindkét tolvajság alkalmával tanusított, megval-
lom, megingatják bennem abbéli hitemet, hogy az igaz-
ság büntető keze egyhamar utolérhesse a gonoszt.
Azért tehát azt volnék bátor tanácsolni nagyságnak,
hogy«

Dupontné nem hallgatá tovább, hanem méregtől s
kétségbeeséstől dúlt arcvonásokkal rohant ki a terem-
ből, ki a házból.

Néhány órával ezután a rendőrfőnök egy Dupontné
asszonyság névjegyével s néhány bankjeggyel terhelt
levelet kapott, melyben fölkéretik, hogy a kellemetlen
esetet mély titokban tartsa. Mindennek dacára mégis
a nyilvánosságra szivárgott a hír, s Dupont urnak csak-
hamar módjában volt jóslata teljesültében gyönyörköd-
hetni, a mennyiben kedves nejét mihamar városszerte
»a megbünhődött hiúság« melléknévvvel tisztelték meg.
Dicséretére legyen azonban megemlítve Dupontné asz-
szonyságnak, hogy saját kárából okulást meritett, s
hogy ettől kezdve megfélemezé hiúságát, többé nem ke-
resé a tömeg tetszését, hanem egyszerűen és boldogan
megalégedett férje előismerésével is.

Fordította K.....i J..ö.

TÁRCSA.

A színészetről.

Tekintve azon száz meg száz különféle dolgot, mely a mű-
veltebb társadalmi életben mindinkább nélkülözhetlen igénynyé
kezd kinőni magát, s számba véve azon érzelem és gondolkodás
tekintetében való nemesülést, mely a műveltség szellemi és
anyagi haladást biztosító eszközeinek fölhasználása által reánk
hármlik; el kell ismernünk, hogy a színészet nem csak egyik
egbiztosabb jele valamely társadalom műveltségének, hanem
jellemes és lelkiismeretes írók, azután meg igazán műértő közön-
ség létezésének esetében a leghatásosabb eszköz arra nézve,
miszerént az emberi szívek az állatias vadságot levétközzék s
természetes fásultságuk helyett finom és gyöngéd érzésüekké
legyenek.

A színészetnek a lelkek művelésére szolgáló illetén ma-
gasztos küldetésénél fogva csak örvendhetünk ugyan, midőn
édes hazánk nagyobb városaiban oly élénk részvétet tapasztal-
unk a színi előadások iránt, s oly gazdag tevékenységet a szí-
nészeti ügyének minél jobb karba való hozására, hogy a társa-
dalom nevelésének hivatásában minél sikeresebben eljárasson;
de egyuttal lehetetlen szívünkben mély fájdalmat nem érezni,
midőn ez önmagában véve oly áldásossá lehető dolgot a szépe-
szeti és művészi izlést megtagadó némely író s a lelkiismeret-
lenség maszlagával elbódított s megvesztegetett érzelmű közön-
ség szerencsétlen közreműködése folytán a lelki rothasztás
előidézője gyanánt kell látnunk.

Ha egyéb dologgal is, melyre az életben szükségünk van,
csak rendeltetésének helyes tudata mellett bánhatunk el sike-
resen, s ha balgatagságnak a jele volna, olyan növényt, mely a
száraz helyet szereti, mocsáros földbe ültetni; akkor nincs
kétség benne, hogy ha a színészetnek keletkezésére, a különféle

nemzetek közt leélt multjára, szóval történeti fejleményére visszatérintünk, egészen más valaminek fogjuk azt látni, mint a mivé azt az emberi visszaélések már jelenleg eltörpítették; a társadalmi életnek egészen más talajából látjuk azt fölsarjadzani és táplálékát szívni, mint a melyben az jelenleg sinlódik; egészen más valamit várunk attól, mint eltaplósodott érzékeinknek valami rikitó események általi fölzúgattatását.

Igy tehát a világnak akár jelenleg élő, akár a történelmi szereplés teréről letűnt nemzeteihez forduljunk, mindannyiánál nyomára találunk annak, hogy az ember mindig gyönyörrel tudta nézni a való életnek költői alakba öltöztetett előadásait, akár kép, akár szobor, akár, a mi leghivebb volt, valami élő ember által történt legyen az.

Sőt mint mostanában is nem minden nemzet az, melynek fiait, elhagyván hazájokat országokon világon keresztül bolyonganak s a városok- vagy falvakban holmi látványos események mutogatása által a nézőket maguk köré csodítik, hanem leginkább a németek és olaszok: úgy a hajdankorban, ha illetően majomtánczoltató, vagy bármi egyéb dolgot mutogató ember a római birodalom valamely városában megjelent, az bizonyára nem volt más, mint valami csavargó görög.

A történelem kegyes muzsája ezen ezer meg ezerre menő s mutatványnyal gyönyörködtető görögök közül csakis Thespiinek a nevét jegyezte föl az utókor számára.

De a mint az élet egyéb körülményeiben is oly sokszor tapasztaljuk, hogy a valamely pontban hasonlító dolgokat egymással összehazarva egy jelentésűeknek vesszük, nem tekintve az óriási különbségre, mely azért azokat egymástól elválasztja, úgy itt is nagyon csalódnánk, ha az igazi színészetnek eredetét is e kőszá mutatványosok körében akarnók keresni és föl nem ismerők azon nemesebb származást, melynél fogva az az emberi lélek legfőlségesebb érzeményeinek a szülőtte.

A zúgó tenger hullámaintól dusan körülözönlött s a déli éghajlatnak mosolygó kékje alatt elterülő Görögország, melynek gazdag változatosságú hegyei, völgyei és folyói között ringatták hajdanta a muzsák nem csak a görög, hanem az egész európai színezetű műveltségnek bölcsőjét, vallási és polgári életének gazdag kuforrásából hozta először napfényre azon szinköltészetet, mely a rómaiakon keresztül húzóda s az ujkori olaszok, spanyolok, francziák, angolok, németek s egyéb nemzeteknél új életre támadva a Lopez de Vegák, Corneille-ek, Shakespeare-ek, Göthék stb. nagy szellemek költői tehetségének oly fölséges művek létrehozására szolgáltatott alkalmat, melyek minden időre elévülhetlenek maradnak.

A földnek számtalan külszertartásaiban nyilatkozó vallásai minden különbségök dacára is mindig föntartották valamennyien azon meggyőződést, hogy az emberi nem bünnel van terhelve s azért léte örök kufejének az Istennek kiengesztelődés tekintetében bizonyos mérvű bünhődéssel tartozik, s hogy e lakolás közepette önmaga tönkre ne menjen, legeslegrégibb időktől fogva helytessal pótolatva magát, arra szállottak a bünhődéssel járó tönkre jutásnak minden borzalmi és kínjai.

Az emberiség minden nemzeténél élő ezen gondolkodás eredményezte a vallási életnek legfontosabb tényeit, az áldozatokat: e gondolkodás magyarázza meg előttünk az ó-szövetségnek valamint körülméletét, úgy az oltárokról szóló törvényeit; ebből értjük meg az indus töredelmzőknek emberi elhatározást fölülmuló szigorú cselekményeit; ez adja tudunkra, hogy a régi magyarok táltosa bizonyos alkalommal miért ölt le egyet a fehér lovakból, a magyar embernek e legkedvesebb jószágából; ez világosít föl a régi francziáknál a hadi foglyok-

nak máglyán való elégettetéséről s Mexikó őslakóinál az aztekeknel szintén a foglyok fejeinek levágattatásáról; erre támaszkodva jövünk tisztába végre a régi görögöknel szokásban levő bak-áldozatokkal is.

Mindenesetre megható látvány lehetett, midőn a hajdani görögök valamely istenségnek ünnepén a szenvedni köteles ember helyett, amit a jelenlevők mindegyike jól érzett magában, egy ártatlan kost vezettek a szabad ég alatt levő oltárhoz, ahol az minden menekülési erőlködése dacára is a végzetszerű nagyobb erőszak előtt megtörve el nem kerülhetett, hogy az ott levő pap éles kése torkát keresztüljárva életét ki ne oltsa.

Az e fölötti általános megindulást és elérzékenyedést szóval kifejezni föladata volt az oltárt környező és több tagból álló karnak, mely a szerencsétlen állat végső fuldoklásai közepette sajnálkozó tartalmu költeményt énekelt.

Megfontolva ily módon a fégi görögök vallási életének ez áldozati jelenetét s tudva azt, hogy a görög nyelvben a bakot — tragosz-nak, az éneket pedig — ódá-nak nevezik, egyszerre megszülemlik szemünk láttára a szinköltészetnek maig is érvényben levő legmagasztosabb faja, a tragédia, mit a görögöknel irodalmi értékű művekben létrehozott először a mely gondolkozású Eszchilosz.

Az európai tragédia-költészetnek e törzsatyja a vallási áldozat és az emberi élet között párhuzamot vonva, fölismerte, hogy a halandók viszontagságai közepette is nem egy emberrel történik meg, miszerént a keblében élő magasztosabb eszméknek érvényesítésétől lelkesedve, sikra száll, küzd az ellenkező körülmények óriási erejével, míg végre testileg megtörve össze-rogyik.

A dolgok elevenére látó görög ebbeli tapasztalatának először — »A lelánczolt Prometheus« — nevű tragédiájában adott kifejezést, melynek nyomán nem csak ő szerzett több tragédiát, hanem a későbbi s vele rokonszellemű Szofoklesz és Euripidesz is, kiknek szerzeményeihez elég legyen mostanában még azt megjegyeznünk, hogy azok nagyobb vallási ünnepek alkalmával az istenitiszteletnak szép kiegészítő része gyanánt, hol egyik, hol másik gazdag polgárnak bőkezűségéből kerültek színre.

Mig így a tragédia a görögök vallásának szüleménye volt s rendszeren a régen multból merítette hitregés hőseit, addig a görögök gazdag polgári és társadalmi élete szintén meghozta a maga gyümölcsét a nemzeti művelődés oltárára, s ha a tragédiák nagyszerű alakokkal teljes multról szóltak, a komédiák (falusi énekek) a jelen életet mutatták be mindennemű fonáksága-, gyarlósága- és törpeségével együtt.

Elgondolhatjuk, hogy oly gazdagon kifejlődött társadalmi viszonyok közt, milyen vala az athenei köztársaságé virágzása korában, ahol találkoztak emberek, kiket éjjel-nappal a politizálás foglalkoztatott, kik ábrándok után kapkodtak, kik nő-emancipatiót rebesgettek, kik az álbölcsek (sophista) gazemberségében gyönyörködtek, mily dús feldolgozni való tárgyat talált egy oly éles elméjű ember, mint Arisztofanesz, kinek komédiáiban mai napig is, mint valami tükörben látjuk a hajdani világ legműveltebb városának Athenének a polgári életben elkövetett fonákságait.

(Vége következik.)

HETI KRÓNKA.

A közlendők halmaza már kétszer kiszorította heti krónikánkat. Különben a tisztelt olvasó, ki aligha érzi e rovat hiányát, nem vésztett vele semmit, mert béli tudósításokon kívül

alig jegyezhetünk volna föl valamit. Az igaz, hogy a farsangnak is megvannak a maga jogai és törvényei s az emberek sokkal hajlandóbbak ezeket tiszteletben tartani s nagyobb készséggel hajolnak meg előttük, mint bármely más jog és törvény előtt, mert hát az élet ezer és ezer bajai között jól esik olykor megfedkezni a küzdelmekről; de ezért nekünk nem veszik rossz néven tisztelt olvasóink, ha mi a farsangról csupán azon egyszerű megjegyzésre szorítokunk, miszerint a főváros idei báljain és multságain nagyon meglátszik, hogy nehéz időket élünk.

A farsangot, egyelőre ugyan nem a mienket, de szomszédainkét kevésbe mult, hogy az ágyuk moraja meg nem zavarta. Montenegró és Törökország között komoly viszály keletkezett egy veredéskéből, mely török és montenegrói alattvalók között történt, s ha a diplomácia nem fejt ki kellő erélyt, ma már dörögtek volna az ágyuk, s ha a háboru közvetlenül a mi farsangunkat nem is zavarta volna meg, azért mégis okozhattott volna, könnyen megfogható okoknál fogva, nekünk is elég aggodalmat. Szerencsére azonban a viszály egyelőre békés megoldás útjára tereltetett s nyugodtan befejezhetjük a farsang multságait.

Honatyáink sem panaszkodhatnak, hogy netalán a sok munka miatt, nem élvezhették volna a farsangot. Ülést ugyan a képviselőház eddig még igen keveset tartott; a bizottságokban folytak az előkészítő tárgyalások a nagy harcshoz, a költségvetési vitához, mely ezuttal igen heves fog lenni, miután az ellenzék erős támadásra készül a kormány ellen s magában a Deák-párt kebelében is nagyon megoszlanak a nézetek a kormány által követett pénzügyi politikát illetőleg s nem fognak hiányozni hangok, melyek éles kritika alá veendik a kormány egész politikáját. Nekünk csak egy az ohajtásunk: az, hogy segítsenek valami módon az ország bajain.

A mult héten egy érdekes quiproquo adta elő magát. A király ő Felsége meglátogatta a fővárosi népkonyhákat. A józsefvárosiban egy tót asszony, midőn a király belépett, az ajtónál állott egy írást tartva kezében, melyet ő Felsége kérvénynek gondolva átvett tőle és zsebébe tette. Ez írás azonban nem volt kérvény, hanem a városnak egy utalvány a tíz ingyen ebédre a tót asszony számára. A tévedés csakhamar kiderült s ő Felsége sietett azt kegyesen jóvá tenni, s a tót asszony bizonyára nem bánna, ha ily tévedés, minél gyakrabban történnék vele. Szombaton ugyanis az ebédutalvány ő Felsége kabinetirodájából tíz forint kíséretében leérkezett a főpolgármesterhez azon meghagyással, hogy mindkettőt juttassa a szegény asszony kezeihez.

xyz.

RÖVID HIREK.

— A király ő Felsége szombaton este, a királyné ő Felsége pedig szerdán utazott Bécsbe. 30-kán Bécsben udvari bál lesz s ezzel az udvari bálók sora az idén be lesz zárva.

— Ő Felsége a király személyesen kívánt meggyőződni a népkonyhák berendezéséről és mult kedden meglátogattott hármat: a vizivárosit, a terézvárosit és a józsefvárosit. Ő Felsége kíséretében voltak: Beck főszárnysegéd, Ráth főpolgármester, Thaisz főkapitány és Sztupa népkonyhai pénztárnok. A népkonyhákban a főpolgármester bemutatta a választmányi hölgyeket, kik az nap a felügyeletet teljesítették, továbbá az illető kerületi elöljárókat és esküdteket, kik a hölgyeket emberbaráti

működésükben támogatják. A gazdasszonyok megkínálták a Felséget párolgó levestel is, s a király megköstolván az ételeket, azok jóízéről elismeréssel nyilatkozott. Kérdéseket intézett a hölgyekhez s általában legmelegebb érdeklődést támasztott a népkonyhák ügye iránt. Belépett az éttermekbe is, hol az étkező szegények lelkes éljenzéssel fogadták. A józsefvárosi konyhából ő Felsége visszatért a királyi palotába, de utközben az akadémia palotája előtt megállította hintáját s látogatást tett a képzőművészeti társulat kiállításában, hol Telepy Károly mutatta be a királynak a nevezetesebb képeket. A Felség érdeklődéssel nézte a képeket s oly megjegyzéseket tett, melyek nem csak műszeretetről, de nagy műismeretéről is tanuskodnak. — Szerdán délben megtekinté a Felség a soroksári uton fekvő nagyszerű közvágóhidat, hol a főpolgármester, Kammermayer polgármester, dr. Funk Kálmán városi tanácsos és Thaisz főkapitány fogadták a főszárnysegéd kíséretében érkező királyt. Ő Felsége mindent részletesen szemügyre vett s egy órai időzés után legmagasb megelégedését nyilvánítva az összegyűltektől éljenezésként távozott az épületből.

— A királyné ő Felsége vasárnap délben váratlan látogatással tisztelte meg az »Erzsébet-árvaleányház«-at. A Felséges asszony majdnem egy órát töltött az intézetben s teljes megelégedését nyilvánította a rend és tisztaság felett. Másnap ő Felsége kegyes ajándékából az árvák nagyreménységű cukorsüteményeket kaptak Kugler cukrászboltjából, hogy nekik is legyen farsangjuk. Ő Felsége az Elisabethinumból a soroksári-uteza cselédképző Mária-intézetbe ment, hol szintén mindent megtekintett, minden után érdeklődéssel és részletesen tudakozódott s a látottak felett legmagasb megelégedését nyilvánította.

— A király és a királyné ő Felségeik a jogászok, orvostanhallgatók, gyógyszerészek és a műegyetemi hallgatók segélyegyleteinek, báljaik alkalmából, mindeniknek külön százszáz forintot kegyeskedtek adományozni magánpénztárukból.

— Károly Lajos főherceg ő fensége a bécsi fogadalmi templom részére tízezer forintot adományozott oly föltétellel, hogy ezen összeg a föltár és a hozzá szükséges candelabrumok költségeire fordíttassék.

— Haynald Lajos kalocsai érsek ur ő excellentiáját súlyos csapás érte. F. hó 22-ikén reggel elveszté édes anyját ki a fővárosból halálos ágyához siető fia karjai közt hunyt el. Anya és fia a leggyöngédebb szeretettel csüngtek egymáson. Midőn az érsek még Rómában lakott, anyját nem egyszer születés- vagy névnapjára meglepte, hogy legfőlebb 48 órai tartózkodás után ismét visszatérjen az örök városba. Áldás és béke hamvaira! — Az érsek édes anyja, Haynald Istvánné — Jüttner Francziska szül. Vácson 1793. márczius 4-ikén. Kilencz gyermeke volt, kik közül négyen, két fiu, az érsek és egy főmérnök, és két nő, özv. Véliesné, ki a boldogultnál lakott és dr. Stockinger Tamás egyetemi tanár neje, maig élnek.

— Nehiba János timjnai püspök f. hó 23-dikán 4 $\frac{1}{2}$ óraker d. u. 8 napig tartó láz után végelgyengülésben az Urban elhunyt. A boldogult született 1794. július 6-kán Bácskában. 1818. febr. 15-én szenteltetett áldozárrá. 1819. tanulmányi felügyelővé, 1829-ben szentszéki ülnökké, 1830-ban czimzetes, 1831-ben valóságos kanonokká és papnöveldei igazgatóvá, 1853-ban nagypréposttá és általános helynöké, 1856-ban fölszentelt püspökké, 1868-ban arany-misés áldozárrá lett. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Folytatás a mellékleten.

— Kitüntetés. B. Wesselényi Ferencz a közép-szolnoki főispánságtól saját kérelmére fölmentetvén érdemei elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével diszítettett föl.

— Liszt Ferencz a jövő hó közepén fog érkezni fővárosunkba. Megérkezése után, február vége felé, előadásra kerül nagy új balladája, a straszburgi harangozó. Akkorra Wagner Rihhárdot szintén ide várják, ki Liszt közreműködésével két nagy zenekari estélyt fog rendezni.

— Az esztergami érseki képtár a mult napokban két ritkabeles műdarabbal gyarapult, a világhírű Seghers Dániel, az »antwerpeni jezsuita«, mert így neveztek őt, két vallásos tárgyú művével. Művei igen ritkák; a nagy müncheni képtárban egyetlen egy, a Belvederben négy, Berlinben két műve van. Az orániai herceg egyetlen művéért egy arany pálczát, vert aranyból egy fontnyi nehéz feszületet, drága kövekkel ékesített s emillirozott rózsafüzért ajándékozott az egyszerű szerzetes művésznek. Hazai képtáraink közül egy sem bír Segherstől művet.

— Jókay legújabb tréfás regénye: »Egész az éjszakai polusig« egyidejűleg négy nyelven jelenik meg; az eredeti az »Üstökös«-ben, a német fordítás a »P. Lloyd«-ban, a lengyel a leMBERGI »Ojczyzna« tárczájában s az olasz a fumei »Bilancia«-ban. Olaszra Brelich Ernő fordítja.

— Nagy-Atádon, Somogy megyében a napokban tompa morajjal párosult földrengést észleltek.

— Szathmáron kath. kaszinó alakult. Nitsch József mint id. elnök számos kathol. polgár nevében fölhívja polgártársait a belépésre. Az egyesület célja: a római és görög kath. polgárok társas művelődése; a közjónak úgy, mint az egyesek igazságos érdekének a lehető módon való előmozdítása. Tagsági díj egy évre 3 frt; jölvető tagok, akik legalább 3 forinttal járulnak a társulat céljához; alapítók kik 50 forint alapítványt tesznek; a védnökök 100 frt alapítvánnyal járulnak az egyesület céljaihoz.

— Ifj. Hedry Ernőnek a király ő Felsége megengedte, hogy a csetneki Jelenik nevet is használhassa s e család címerét a magáéval egyesíthesse.

— »Siketnémák lapja« czimmel havi folyóirat indult meg Vácott Atyimóvits Péter szerkesztése alatt.

— A Duna jege, az enyhe idő beálltára, minden veszély nélkül elment. A víz állása magas.

— Petrozsényban a bányamunkások között zavarások törtek ki; a rendet katonaságnak kellett helyreállítani.

— Halálozások. Beretzky György f. hó 13-ikán, Kraszna-Mihályfalván 68 éves korában. — Mihálka Zsigmond, a köztisztletben és szeretetben álló Mihálka László mármarosai alispán szépreményű fia, 25 éves korában. — Rajky László zalai árvaszéki jegyző 24 éves korában. — Galgóczy Gábor nyug. ref. lelkész Nagy-Kőrösön 86 éves korában. — Dr. Fehér Nándor városi főorvos Dobsinán f. 15-én szélhűdésben. — Vass Antalné szül. Szekerka Veronika f. hó 14-én Beregszászban 57 éves korában. — Özy. Szücs Lajosné f. hó 20-ikán életének 85-ik évében végelgyöngülésben. — Varga József kath. főgymnasiunai tanár Baján hosszas betegség után f. hó 14-én, élte 34. évében. — Bodó Mihályné szül. Stroynovszky Eleonóra asszony f. hó 20-ikán Kemenczén, Szabolcs megyében, élte 73. évében. — Dr. Szigeth Miklós pécsi jogtanár 32 éves korában. — Szeiverth Gusztáv városi tanácsos és ethnographiai író Nagy-Szebenben. — Dr. Ajtay Lajos orvossebész Marosvásárhelyen.

— A bécsi Burgszínház jövő évben fogja megülni fenállásának százados ünnepét. József császár alatt 1776-ban

ett udvari színházzá. — A hesseni választófejedelem tizenkét gyönyörű Izabella-lova, melyeket végrendeletileg királyunk ő Felségének hagyományozott, a mult heten érkezett Bécsbe. A tizenkét ló értékét huszonnégyezer tallérra teszik.

— Olasz nyelvre fordítá nemrég Cassone József olasz író Petőfi »Tündéralom«-ját s »Sogno incantato« czim alatt Assisiban egy füzetben kiadta. — Torlonia herceg összes műkincsei s régi butorai legközelebb el fognak adatni Rómában, s mivel az olasz kormánynak nincs pénze, hogy megvegye, a szép szobrok, festmények külföldre fognak vándorolni. — Verdi egy új dalművön dolgozik, melynek tárgya Shakespeare Lear királyából van merítve. — Viktoria királynő Byron nemrég elhunyt hű szolgája, Falcieri Ker. János özvegyének 50 font sterling évi nyugdíjat utalványozott saját pénztárából. — Az Aetna megint nyugtalanul kezdi magát viselni s közelében igen gyakoriak a földrengések. — D'Omains d'Halloy, híres geologus s 1851 óta a belga senatus alelnöke, Brüsszelben 92 éves korában meghalt.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat f. é. január 21-ikén tartott választmányi ülése.

A gyűlés megnyitásakor nm. Cziráky János gróf-elnök az új évben ez első ülés alkalmából melegen üdvözölte a választmányt, kikérvén annak ezutánra is azon buzgalmát, melyet a társulat ügyei iránt mindenkor tanusított. A választmány nevében Tárkányi Béla alelnök ur válaszolt, köszönetet mondván a nmgú grófnak, miszerént számos országos gondjai közt mindenkor szakít időt magának, hogy a társulat ügyeinek vezetésében személyesen résztvegyen.

Fölvoltatott azután a főmag. bibornok herceg-primásnak nm. Károlyi István gróf-elnökhöz intézett levele, melyet válaszul intézett hozzá a választmány nevében újre kifejezett szívélyes jó kívánatokért, és a társulat munkálkodására ez évben is főpásztori áldását adja.

Bejelentettek a következő új tagok:

Pásztély János, kir. táblai bíró. Boldizsár Gáspár, uradalmi ispán N. Hantoson. Zalavári apátsági könyvtár. Parragh György, zala-apáthi lelkész. Supala István, érsek-ujvári takács. Rosznáky Károly, n.-surányi plébános. Lőrincz István, nagy-kéri káplány. Lencz Simon, érsek-ujvári káplány. Dr. Drágoss Gyula, Szamosujvárott. Özv. Jaross Istvánné, Kolthán. Szvaratkó Kálmán, Makai János, k. r. tanárok Vácott. Steuer Ferencz, pankotai tanító. Boer György, kir. törvényszéki ígató Belső-Szolnokban. Balazatich Kálmán, csoóri jegyző, Papának János, gazdatiszt Czifferen. Városv Gyula, augustineumi áldozár. Kolozsváry Lajos, nagy-váradai gymn. tanuló. Ecsedy Tivadar, bárnai plébános. Sövegjártó Ferencz, zsidó s Német Gábor sz.-benedek.-r. zalavári helyettes plébános. Bihari Manó, Bosányi József, Egry Ágoston, Jablonszky Miklós, Kalyavszky György, König Ágoston, Mikita Sándor, Schön Lajos, budapesti központi papnöveldei növendékpapok. Haan Gyuláné, szül. Mohácsi Anna. Pózder Károly, nyelvész Varasdon. Kolozsváry Ede, ügyvéd Bonyhádon. Tóth Béla, Bartossik Antal, Eizingerits Lajos, Kallenberger József, Wayand Géza, Gonda Béla, Mácsay Flóris, Morász István, Szaiff János, Juracsek Alajos, Agnelly József, id. Horváth József, Perger Lajos, Schäffer Béla, eszter-

gam-főmegyei növendékpapok. Szabár Simon, zárányi plébános. Tvrdy Maternus, a kis-martoni irg. rend zárda főnöke. Ledniczky Alajos, uradalmi erdész, Ligeti György, póstamester, Burian János, orvos, Mándokon. Augusztin Imre, Bugala László, Dutkay Pál, Császár Árpád, Baska János, Marsovszky Miklós, Pap Géza, Pataky János, Pekelnyiczky József, Pélyi István, Simek Péter, Vasko Márton, egri növendékpapok. Tilless Béla, hivatalnok a magyar tisztviselő-egyletnél.

A társ. alelnök ur jelentette, hogy a budget készítésére és a nyomtatványokra kiküldött bizottság a társ. titkár ur betegeskedése miatt föladatának meg nem felelhetett; egyszersmind jelenté, hogy Roder Alajos kanonok és papnöveldei igazgató ur a bizottságból kilépett. Helyébe a gróf-elnök indítványára Bartha Béla vál. tag választatott, s a bizottság fölkérte, hogy a jövő vál. ülésig, mely egyelőre febr. 11-re tüzetett ki, ha csak a megjelenésben a nm. gróf-elnök akadályozva nem lesz, — munkálatával elkészüljön.

Ajándékönyvekért folyamodtak: Nemes József sajtószövedői lelkész iskolái részére; a gyermeli r. kath. iskola; a bákói r. kath. község Moldvában; Kovács Mihály bukaresti r. kath. missionarius; Neviczky János vitkai lelkész iskolái számára; a pesti tudomány- és műegyetemi olvasókör. — Az igazgatóság fölhatalmaztatott, hogy a folyamodóknak a lehetőség szerént ajándékönyveket szolgáltasson ki.

A tót-györki r. kath. fiókköztség köszönetet mondott az iskolája részére küldött ajándékönyvekért.

A társ. igazgató jelentette, hogy néhai Recker András hagyatéka 100 frt, 15 frt 83 kr kamattal együtt beküldetett.

Jelentett, hogy Cantu Caesar IV. könyve elfogyván, ennek újból kinyomatása kívánatosnak mutatkozik. A budget-bizottsághoz utasított.

A nm. gróf-elnök ur, tekintettel arra, hogy közeledik az idő, midőn a társulat közgyűlését rendesen tartani szokta, a társulat fővédnökét fölkérte, hogy a közgyűlés megtartására időt kegyeskedjék kitűzni. Mely indítvány elfogadtatván, a társ. alelnök ur fölkérte, hogy ez értelemben az elnökség és választmány kérelmét ő eminentiája elé terjeszteni sziveskedjék. Ennek kapcsán Szilágyi Virgil vál. tag indítványozta, hogy a közgyűlés lehető érdekessé tételére külön bizottság részletes programot állapítson meg. Az indítvány közheylesléssel találkozott és e bizottságba a nm. gróf-elnök javaslatára következők választottak: a társ. alelnök elnökle alatt Apponyi Albert gróf, Ruzsicska János, Fraknoi Vilmos, Csaplár Benedek, Roder Alajos, Klempa Simon, Balogh Sándor, Lonkay Antal, Jósika Kálmán báró, Szilágyi Virgil és a társ. tisztviselők. E bizottság egyszersmind fölkérte tárgyalására annak, hogy tagilletményül minő munkák lennének kiadandók.

A pénztárnoki jelentésből kiemeljük, hogy 1874-ben az összes kiadás volt 73,362 frt és 61 kr., a bevétel pedig 74,706 frt 8 kr., a többlet tehát 1343 frt 47 kr.

Az ügynöki jelentés szerént decemberben eladatott 34,279 könyv, melyek értéke 6709 frt. és 70 kr.

Föl kell még említenünk, hogy a társ. igazgató kéziratban német fali táblákat mutatott be, melyek bírálatra Frey vál. tagnak adatnak ki.

A jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Tóth Miklós és Frey József vál. tagok kérettek föl.

Szent-István-Társulat.

Kimutatás

a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. frt kr.

Rácz Ferencz rákospalotai főtanító	15	75
Hegedüs István váci karkaplány	32	25
Kreskay Antal győrszigeti pléb.	6	30
Bejczy Károly m.-óvári kápl.	9	45
Konkolyi Ambrus esp. tapolczai pl.	28	35
Szuly József pécsi kis-seminariumi alkormányzó .	6	30
Lencsés Kornél kecskeméti sz.-fer.-r. zárdafőnök	9	45
Szabados Antal kalocsa papnöveldei igazgató	94	50
Rátz Pál esperes fehérgyarmati pléb.	25	20
Béke Ferencz seitenstetteni benczés	3	15
Réffy Endre egyházfalvi pléb.	3	15
Moser Lőrincz németperesztegi pléb.	3	15
Szlammer Alajos aesp. mándoki pléb.	132	30
Eperjesy Ferencz aesp. polgári pléb.	31	50
Pávliár Károly kassai mintatanodai hitelemző .	103	55
Vrabély Mihály trauczonfalvi pléb.	20	—
Sohár Sándor hegyhalmi pléb.	3	15
Pethő József egri növendékpap	35	—
Pápay Zsigmond Jeromos jászói prem. rendü ka- nonok és tanár	53	60
Konek Benedek köbölkuti pléb.	24	55
Braun Adolf nezsideri pléb.	3	15

Magyarhonban

legbővebben felszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tüzaranyozott, chinaezüst-
és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapest.

(4-52.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő **Ágoston Antal.**

Budapest. 1875. Nyomtatott az »Athenaeum« nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)